

Marius Jaspers (1953-2024)Marius Jaspers blikte naar de wereld door een **ander ruitje**

Marius Jaspers keek graag waar het leven hem bracht. Dat resulteerde in ruim veertig jaar docentschap Engels, duizenden eigenzinnige blogs en een poëtische relatie.

tekst **Marlies Kieft**

In de laatste weken van Marius Jaspers' leven kwamen dierbaren langs om afscheid te nemen. Betaand stonden ze bij de voordeur van zijn huis in het Overijselse Wijhe waar hij woonde met zijn vrouw, dichteres Sylvia Hubers.

Met een glimlach vertrokken ze weer. Marius wond er geen doekjes om dat het leven voor hem niet lang meer zou duren en bracht lucht in de zwaarte.

"De Olympische Spelen zal ik wel niet halen", zei hij voordat deze eind juli begonnen in Parijs. Of, de dag na de diagnose: "Hé kijk, die wolk heeft precies dezelfde vorm als mijn longfoto". En hij vertelde mensen wat ze voor hem hadden betekend.

Ook het ambulancepersoneel was onder de indruk van de vrolijke, nieuwsgierige man die duidelijk doodziek was toen hij kort voor zijn overlijden naar het ziekenhuis moest worden vervoerd vanwege grote benauwdheid. Op de terugweg trakteerde de chauffeur hem op een route langs de allermooiste plekjes tussen Zwolle en Wijhe. Marius schreef er een blog over die hij *Ambulance Touristique* noemde. "Wanneer ik de landweggetjes en achterafpaadjes herkende, besepte ik dat mij een laatste kans werd geboden ze te zien. Wat een toegift."

Niet alleen aan het einde van zijn leven stak Marius mensen aan met zijn zonnigheid, dat talent had hij al langer. Van de ogen van Marius werd je vanzelf vrolijk, zo typeerde een oud-leerling haar vroegere docent Engels op de middelbare school. Als Marius door de gang van de school

liep, in een broek die iets te groot leek voor zijn kleine, tengere postuur, was het net alsof hij het liefst wilde huppelen. Was er iets gek gebeurd in de pauze, dan vertelden de tieners dat aan hem. Ze konden zich al verheugen op zijn luide schaterlach. Hij was de favoriete docent van vele leerlingen, zo bleek uit verschillende berichten na zijn overlijden.

Huppelen

Op straat keek Marius, die altijd een rugzakje om had en bergschoenen droeg, verwonderd om zich heen, liep op dingen af, leek er even aan te snuffelen om dan weer verder te huppelen. "Ik ben zo benieuwd hoe het voelt om met die draad door de kaas te snijden", zei hij tegen de kaasboer in zijn buurt in Haarlem waar hij toen nog woonde. Een paar seconden later stond hij aan de andere kant van de toonbank met de kaasdraad in zijn handen.

Zijn verwondering over de dingen om hem heen was leidend voor de blogs die hij jarenlang schreef. Hij

blikte net even anders naar de wereld. Alsof Marius door een ander ruitje keek, zo omschreef zijn vrouw het. Dat zijn manier van waarnemen niet vanzelfsprekend was, realiseerde hij zich. "Je moet altijd heel zuinig zijn op je eigen verwondering", zei hij in een interview met het *Haarlems Dagblad* in 2021.

Altijd vrolijk was hij ook weer niet. Marius kon zich behoorlijk boos maken om dingen die hem aan het hart gingen. Zoals het onderwijs. Zijn liefde voor de Engelse taal, literatuur en cultuur was groot en als docent wilde hij niets liever dan dat overbrengen op zijn leerlingen. Hij wilde dat doen op zijn eigen speelse manier met veel aandacht voor de groep en de individuele leerling. Vreselijk vond hij het hoe hij daarin werd gestoord door van bovenaf opgelegde hervormingen waar het naar zijn idee niet meer ging om leerlingen maar om resultaten.

Veertig jaar docent

Hij had een broertje dood aan regels, systemen, eindeloze vergaderingen en nascholingen. Toch vond hij een modus om te accepteren wat hij niet kon veranderen en om ondertussen zoveel mogelijk zijn eigen manier van lesgeven te behouden. Meer dan veertig jaar zou hij docent Engels zijn op drie verschillende middelbare scholen.

Het was nooit de droom van Marius Jaspers om docent te worden. Hij ging Engels studeren omdat hij van het land hield, van de Britse literatuur en humor. Aan langetermijnplanning deed hij niet, hij volgde zijn interesses. 'Laat het leven maar meanderen, waar het naartoe meandert', was zijn levensmotto. Eenmaal afgestudeerd bleken er veel vacatures in de krant voor de functie van docent en zo rolde hij in het onderwijs. Het eerste jaar op het Zaanlands Lyceum in Zaandam had hij het moeilijk. "Ze maakten de kachel met me aan", blikte hij terug in een interview in NRC in 2007 over onderwijshervormingen.

Maar al snel kreeg hij het lesgeven in de vingers, vooral door zichzelf te zijn. Dat betekende flink wat gekte in de klas. *Monty Python, Mr. Bean* en het door Marius ontworpen lesonderdeel 'shouting', waarbij hij een nieuw te leren Engels woord opzei en de klas het vervolgens luidkeels na moest zeggen.

De overambitieuze tiener die altijd negens wilde halen spoorde hij aan ook eens tevreden te zijn met een zes. De leerling met problemen

'Je moet altijd heel zuinig zijn op je eigen verwondering'

Naschrift beschrijft het levensverhaal van bekende en minder bekende mensen die recent zijn overleden. Een tip? Mail die kort na iemands overlijden naar naschrift@trouw.nl. Of per post naar Trouw/Naschrift, postbus 859, 1000 AW Amsterdam

'Eindelijk ben ik de leraar die ik wilde zijn', zei hij, niet meer gebonden aan regels

thuis maakte hij aan het lachen. De weerbarstigheid van de pubers verteerde hem en soms leek het alsof hij zich meer met hen identificeerde dan met de leraren. Ook als hij jaren later leerlingen terugzag op een reünie, wist hij zich nog details te herinneren over hoe ze toen waren.

In het jaar voor de eeuwwisseling veranderde hij van baan en werd docent op de Joodse scholengemeenschap Maimonides in Amsterdam, een kleinschalige school met niet al te veel bureaucratische rompslomp waar hij het als niet-Joodse docent naar zijn zin had. Hij bleef wonen in Haarlem. Een rijbewijs had hij niet. Hij vond het reizen met openbaar vervoer leuk, er was altijd iets te beleven in de trein.

Al langer schreef Marius columns voor het blad van zijn Haarlemse schaakvereniging. Dichteres Sylvia Hubers, die van 2009 tot en met 2012 stadsdichteres van Haarlem was, las enkele van deze columns en werd begin deze eeuw verliefd op Marius, al had ze hem nog nooit ontmoet en had ze niets met schaken. Uit de verhalen met vaak absurdistische plotwendingen vermoedde ze een sprankelende geest. Ook Marius, die toen 49 was, wilde haar leren kennen na het lezen van haar gedichten. Toen ze elkaar voor het eerst in het echt ontmoetten voor een wandeling bleken ze hetzelfde wandelritme te hebben.

Dagkladjes

Er werd veel geschreven in huize Hubers/Jaspers in Haarlem. Als Sylvia, die hij 'de huisdichteres' noemde, een optreden had, zat Marius vooraan, zijn lach klonk overal bovenuit. Sylvia hoorde hem thuis ook vaak hardop lachen wanneer hij zijn dagelijkse blog schreef. Vanuit een 'nijdige balorigheid' na een afwijzing als columnist bij het *Haarlems dagblad* was Marius in 2005 gestart met een eigen serie online columns, *Het Raarlems dagblad*. Notities zonder pretentie noemde hij zijn observaties over grote en kleine dagelijkse dingen, die langzaam een schare trouwe lezers trok.

Door de jaren heen vormden zijn 'dagkladjes' een geschiedschrijving van zijn leven. Haarlemse politiek, gekke invallen, nieuw uitgevonden woorden zoals 'Uttelaar' (voorwerpen waarvan je geen idee hebt wat ze zijn), verhaaltjes over klein geluk zoals gekonfijte uitjes en ook persoonlijker verhalen. Zo schreef hij over het leegruimen van de flat van zijn broer Jan, die in 2011 onver-

Sylvia hoorde hem thuis vaak hardop lachen wanneer hij zijn dagelijkse blog schreef

wacht overleed. Wat doe je weg en wat hou je? Marius schreef: 'Een verwrongen montuur met één glas, het andere los in de brillenkoker? Dat ligt persoonlijker, daar kleeft zijn pech nog aan... voorlopig bewaren'.

Marius was de oudste van vijf kinderen. Na hem kwamen Jan, Frans, Birgit en Theo. Het was een traditioneel nest. Vader en moeder hadden elkaar ontmoet tijdens een vakantie op de oerlogsjaren. Moeder, vrolijk en van oorsprong Brabantse, stopte met haar baan als lerares op een lagere school toen ze trouwde. Vader, die ook thuis een stropdas droeg, was opgegroeid in Den Haag en in dienst bij een vervoersbedrijf waar hij zich door studie opwerkte tot hoofd personeelszaken.

Marius werd in 1953 geboren in het Friese Dokkum. Al zou het gezin er slechts drie jaar wonen, de kleine Marius wist toch in vloeiend Fries 'Net grieme, mem' uit te spreken, 'Niet knoeien, mama'. Als kind al zag Marius dingen die niemand anders opmerkte, zoals kleine diertjes of plantjes. Volgens zijn moeder was Marius niet alleen opmerkzaam, maar had hij ook 'goeie beentjes'. Als kind en ook later was hij een fanatiek voetballer.

Na de Friese jaren verhuisde het gezin naar Santpoort. Marius was een echte oudste, beschermend en verantwoordelijk tegenover de jongere kinderen. Broer Jan was geboren met zuurstoftekort in de hersenen en had last van epileptische aanvallen en gedragsproblemen. Het legde soms een druk op het gezin. Marius was de enige die Jan rustig kon krijgen. Soms moest dat met fysieke kracht, door bovenop hem te zitten met zijn knieën op de bovenarmen van zijn broer.

Het gymnasium doorliep hij zonder al te veel te studeren, liever ge-

bruikte Marius in zijn vrije tijd zijn 'goeie beentjes' op het voetbalveld van de Haarlemse club Onze Gezellen. Later in zijn leven zou hij ook marathons lopen. Sport was belangrijk voor hem en hij had een gezond en krachtig lichaam. Als dat lijf hem een enkele keer in de steek liet, door bijvoorbeeld griep, kon hij dat maar moeilijk verteren. Dan was er niets meer te bekennen van de extraverte Marius en kroop hij het liefst weg in een hoekje tot het voorbij was.

Na het lesgeven in Amsterdam veranderde hij nog een laatste keer van school. Tien jaar lang gaf Marius Engelse les aan het Gymnasium Felsenium in Velsen-Zuid en daarna ging hij met pensioen. Het plezier was gebleven, maar het pensioen beviel ook. Niets geen zwart gat voor Marius, maar lekker koffie drinken met een krant in een Haarlems café, nieuwsgierige blikken om zich heen werpend.

Onbevangen

Drieënhalf jaar geleden besloten Marius en Sylvia het steeds drukker wordende Haarlem te verruilen voor het Overijsselse dorp Wijhe. In een mum van tijd was Marius, wars van randstedelijke kapsnes, gefintegreerd. Als hij probeerde de heg te snoeien kwamen er al snel burens die hem hielpen om het echt goed te doen. Hij schoof onbevangen aan op het bankje aan de rand van het dorp waar oudere mannen met scootmobiel verhalen deelden en rolde in verschillende maatschappelijke en literaire activiteiten.

Hoogtepunt van zijn levendige dorpsbestaan was het lesgeven aan Oekraïense vluchtelingen. "Eindelijk ben ik de leraar die ik wilde zijn", zei hij, nu hij niet meer gebonden was aan regels.

Met Sylvia maakte hij lange wandelingen langs de IJssel, zij met modder aan de broeksranden, hij met de modder tot boven zijn knieën. 'De rugzakjes' werden ze genoemd in het dorp. Thuis waren ze vaak aan het schrijven. En Marius leerde in ruim een jaar vloeiend Fries. Tot hij een hoest kreeg die niet overging. Na onderzoek bleek dat hij longkanker had en niet lang meer te leven had. Zo lastig als hij kleine kwalen altijd had gevonden, zo berustend reageerde hij op deze tijding. "De wereld ziet er even mooi en rijk uit als altijd", zei hij.

Marius Jaspers werd geboren op 8 oktober 1953 in Dokkum en overleed op 6 augustus 2024 in Zwolle.